

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR**

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor

tel.: (02) 228 49 00, fax: (02) 251 94 82

E-pošta: info@kmetijski-zavod.si, <http://www.kmetijski-zavod.si/>

Maribor, 25. 5. 2022

VINOGRADNIŠKO OBVESTILO: 2

TOČA V VINOGRADIH 25. 5. 2022

25. maja 2022 je območja Srednjih Slovenskih goric, Haloz, Radgonsko – Kapelskih goric in Lendavskih goric prizadela katastrofalna toča. Največja zrna toče so presegala velikost 3 cm. Hitre ocene škode so med 10 in 95 %. Najhuje prizadeto območje so Lendavske gorice in območje Kapele. Trta je bila v fazi BBCH 55, socvetja popolnoma razvita, cvetovi ločeni, glavčina prvih zelenih del pa je že bila opravljena. Zaradi tega je škoda še toliko večja. Škoda se na trti tako kaže kot polomljene mladike, polomljeni vrhovi mladik, odlomljeni kabrniki in listi. Po toči moramo najprej poskrbeti za sanacijo škode.

Izdano: sredo, 25.05.2022 ob 17:30 h
Vir: ARSO

Preden začnemo s praktično izvedbo sanacije je potrebno vedeti da toča:

- **zmanjša** pridelek, število mladik in količino listne mase,
- **odlomi, prekine ali delno zaustavi** normalen pretok hranilnih snovi in asimilatov. Lahko pride do motenj pri cvetenju, lahko pride tudi do osipa,
- **vzpodbudi intenzivni razvoj novih poganjkov** iz spečih očes, zalistnikov in novega mladega listja. Ta razvoj ima prednost pred razvojem grozdja, zato razvoj grozdja v tem času stagnira. Prav tu je pomemben vinogradnik, ki zna razvoj novo nastalih poganjkov in

listja ohraniti zdrave in s vplivanjem na pospešeni razvoj vsaj delno nadoknaditi zaostanek razvoja preostalega grozdja,

- **povzroči večje stroške z dražjo zaščito**, ki je pogostejša zaradi intenzivne rasti mladih poganjkov in listja in se običajno izvrši z najučinkovitejšimi sistemičnimi fungicidi. Ob tem pa uporabljamo sredstva, ki vsebujejo različne oblike biostimulatorjev, ki aktivirajo intenzivni sprejem hranil in omogočijo trti hitro rast in novih listov in poganjkov.

PRAKTIČNI NASVETI VINOGRADNIKOM PO TOČI :

- **opravite čim hitrejšo in temeljito zaščito vinske trte** s takimi sredstvi, ki istočasno trto ščitijo pred rastlinskimi boleznimi in vplivajo na hitro celjenje ran. Svetujemo pripravke, ki vsebujejo aktivno snov **folpet**. Ob tem dodajamo **bio-stimulatorje bogatimi s huminskimi kislinami** (npr. pripravki iz morskih alg in drugi...). **Aminokislina – biostimulatorji** pomagajo rastlinam pri premagovanju različnih stresnih situacijah (toča, moča, suša, visoke T) in so rastlini takoj dostopni (intravinozno delovanje). Zaradi kompleksne sestave se hitro premeščajo na mesta, kjer je potrebno (pomagajo tudi pri prodiranju FFS v rastlino). **Alge** vplivajo na rast rastline, pospešujejo celjenje ran in poškodb ter izboljšujejo odpornost rastline na patogene organizme.
- **na trti omogočite nov rastni zagon**, za 10 dni se umaknite iz vinograda, kajti trta še posebno v sončnem in suhem vremenu zna zase najbolje poskrbeti sama.
- **ko se vrnemo v vinograd opravimo delno pletev** in pustimo samo tiste mladice za katere izkušen vinogradnik in dober rezač ve, da so potrebne za razvoj trte in za pridelek v naslednjem letu. Zalistnike odstranjujemo le okrog grozdja. Na bodočih šparonih odstranimo vse zalistnike razen vrhnjega, ki bo pri bodoči zimski rezi dopolnil manjkajoči del šparona in s tem tudi pridelek ob naslednji trgatvi.
- **po katastrofalnih točah** (80% škode in več), ko na trtah ni ostalo niti listja, trt ne prikrajšujemo, ker lahko v primeru ostrega prikrajšanja (na 3-4 očesa) iz zimskih očes poženejo mladice, ki lahko slabo dozori in v naslednji zimi pomrznejo. S tem lahko povzročimo v naslednjem letu večji upad pridelka. Na koncih poganjkov bodo pognali zalistniki iz spečega zimskega očesa, rodna očesa na osnovi šparonov pa bodo zagotavljala pridelek v naslednjem letu. Ob tem pa upamo na lepo dolgo vročo jesen in na dobro dozorelost lesa sedaj prizadete trte. Po našem mnenju je poletno prikrajševanje trt po katastrofalnih točah opravičljivo le v malih vinogradih na dvo-šparonskih vzgojnih oblikah z večjim številom mladik. V tržnih eno-šparonskih vinogradih pa to odsvetujemo, tako zaradi stroškov, kot posledic odganjanja bodočih zimskih očes že v tem letu. Vsekakor pa se bo v takih vinogradih potrebno pripraviti na bodočo rekonstrukcijo rezi in vzgoje trte.

Zaradi neizprosne narave in silovitih vremenskih sprememb postaja kmetijska pridelava vse bolj nepredvidljiva. Rešitve vidimo samo v uspešnem prilagajanju in v odločnih, skupnih, hitrih in trajnostnih ukrepih, med katerimi je pravilno usmerjena pomoč in hitra solidarnost celotne družbe na pomembnem mestu.

Pojavnost in pogostost toče je v našem pridelovalnem območju zelo velika, zato je edina usmeritev kako se prilagoditi, ureditev protitočnih bočnih mrež. V okviru **razpisa 4.1 Prilaganje na podnebne spremembe**, je ureditev protitočnih mrež upravičena investicija, zato pozivamo vse vinogradnike, ki imajo pogoje za uspešno kandidacijo, da v prihodnje tudi to storijo. Imejmo v mislih slednje, da samo en takšen ekstremen pojav toče, upraviči vse stroške naprave protitočnih mrež.

Prav tako pozivamo vinogradnike, ki so utrpeli več kot 70 % škodo v vinogradih, kjer starost trt presega 40 let in več, da izkoristijo sredstva iz **ukrepa Prestrukturiranja vinogradov** in s tem obnovijo starejše vinogradniške površine. Vloge iz tega naslova je potrebno oddati do **15. junija 2022**. O pogojih razpisa Prestrukturiranja vinogradov se posvetujte s pristojno Kmetijsko svetovalno službo. V takšnih vinogradih, ki so močno poškodovani, je pričakovati manjši pridelek tudi v naslednji rasti sezoni, zato je smotrno takšne ekstremne dogodke izkoristiti za obnovo vinogradniških površin.

Posledice toče na območju
Ivanjskega vrha in Kapele
(Foto: Marko Breznik, Taja Zupan, Zvonko
Fleisinger)

Marko BREZNIK, Simona HAUPTMAN
Specialistična služba za vinogradništvo KGZS Zavod Maribor
Maribor, 26. 5. 2022